

26.

Cod. XIX.

Fr. Petrarca  
Epistola  
de rebus senilibus.

Cod. XIX.

Chartae. Fol. 302. 15.

1.  
2.6.

In quo continentur Epistola Francisci Petrarca, non de rebus familiaribus, ut creditum hucusque, sed maxime de rebus senilibus. Descriptus harum epistolarum editionibus, id quidem non nisi conjectura evincere possum, quam promissa tamen editionum serie stabilire aggredior. Numerantur a Nicero T. 28. de Petrarca, et a Fabric. Bibl. lat. m. et inf. T. 3. p. 229. sequentes: 1. Epistolarum de rebus familiaribus Libri VIII. 2. Epistola 3 ad quosdam de illustribus antiquis, quasi sui contemporanei forent, Ciceronem, Senecam, Livium, Varro nem, cum epistolari ad Socratem suum prolatione. 3. Liber epistolarum XII sine titulo. 4. Epistola 128 de rebus senilibus digesta libris XVIII. ex quibus decimus liber scriptus est ad Sacromorum de Pomerio, ex equite armata militia monach. Efferre.

5. Epistolarum variarum LVI. ad Andream Dandum aliosque liber unus. Jam quid harum codex noster?

Offert primo prolationem seu proemium Petrarcae ad Simonidem suum his: "Olim sociati meo scilicet senectus questus eram, quod obitus huius annus ille post miliesimum tertiesimum quadagesimus octavus, omnibus me prope solatus vita amicorum mortibus spoliasset, - - - Quid nunc primo et sexagesimo faciam aho, qui est." Ergo 3 illa / supra n. 2. / epistola cum prolatione ad Socratem 10 annis nostras praecesserant. Legi insuper in nostra prolatione: "Est ad Socratem liber familiarium rerum noster, corpore quidem ingens, et si finirem, ingentior futurus; proinde quod illi prosequerem, vides. Nullus enim alter epistolaris stili quam vita finis." Ergo et illa / supra n. 1. / rerum familiarium epistola jam exarata prius quam nostra.

Quam sequitur epistola prima ad Franciscum Scip. Apoll. de Florentia, fortune blanditias gressu magnifice repellendas / ita in indice / quo incipit: "Jam ante liberarum tuarum adventum". Finem collectioni imponit 127 ma, cuius initium: "Ursit amor tui,

ut scriberem genea, quod juvenis vix scripserim", cui in fine additur annus 1374 mortalis Petrarcho. Ipse nostrarum epistolarum numerus, unicum promissum ad simonidem, numerum de rebus senilibus / supra n. 4. / adquat.

Epistolis additur index, indicans brevem cuiusque Synopsin, initium, et eorum, ad quos directæ, nomina. Vigesima tertia epistola ad Fratrem Bonaventuram Passo Venetum adscriptum legitur: Lib. IV. 9. Hinc coniectura licet, priores XIII, quibus nil tale adjectum, eandem esse cum illis XIII, quas supra n. 9. inferditas adduimus, sed coniectura est, nam et in curia scriptoris libri I. II. et III. mentionem omittere potuit. Post epistolam 28<sup>am</sup> Ad Fredericum Arctinum iterum tale invenitur subscriptum: lib. V<sup>us</sup> epistola VII<sup>a</sup> et sic sapius ad finem usque, ubi quatuor vel similes epistolis preponitur: lib. XVII. epistola III. Adde. re debeo, libro XI epist. VI. Sequi epistolam Ad Sagramorum de Pomerio ex equite et. ut supra n. 4. Ex quibus omnibus hæc colligo: 1. Epistolas nostras, si non omnes, saltem a vigesima tertia esse de rebus senilibus; 2. In codice nostro non contineri epistolas omnes de rebus senilibus, quæ habentur in Editionibus, sed eas tantum, quas describere Calligrapho placuit, nam ex libris 16 foliis plane nulla, ex aliis non nisi dua. Unde 3. Si quoque XIII priores epistolæ sunt de rebus senilibus, verosimile sit, in codice nostro quasdam existere ineditas, nam numerum 128 epistolarum / tot enim numerantur de rebus senilibus / longe superabunt. Sed certiora dabit instituta cum Editionibus collatis. Pag. 320. in cod. nostro est epistola ad Carol. IV. Imperatorem, quam offendi in Lambec. Comment. de Piss. lib. 2. column. 885. ed.ollar. itaque variantes Editiones adnotari.

Ad calcem codicis eadem manus adiecit "Epistolam C. Lucy Johis Bartholomei mgro domi coranensis sententia quæ incipit: "R. facundissime jam plures effluxerunt menses", et finitur: "te me culturum offero et ego colam. Mihi amicus esse postulas ego te vere amicitie nexibus amplectar libenter lenique sum tuus esto meus salvet utrumque Deus Amen vale felix et mei memor Florentia die XIII Julii Colucius." Sequi paratur in ea Petrarcho illustribus antiquis, Ciceroni, Virgilio, Seneca et. et libris utrinque dotibus, ingenio, meritis, etiam proferatur.



An hoc epistola typis caesa sit, affirmare non auesim. Quatuor epistolas Colucii se descripsisse Mabillonius Itinere Italico pag. 170. affirmat, quarum unam exhibet Edm. Martene T. II. Anecd. p. 1155. forsitam et nostra ex illis. Tres videre licet apud Baluzium Miscel. T. 3. p. 108. sed non nostram. Ansel. Dan. durius Memores de Trevoua 1709. Sept. p. 238. plures ejus epistolas cum ineditis Petrarica et aliorum edere voluit pluribus in 4. voluminibus, quas inter etiam nostra probabiliter locum fuisset; sed nihil quod sciam, ejus lucem vidit. Tandem hujus viri doctissimi epistola duobus in 8 Tomis recusa sunt Florentia 1741. Quibus autem careo. Vide etiam Lamium in Cathalogo Bibliotheca Ricardiana.

Franciscus Petrarica Arelii a. 1304 natus ingenio et industria latinis atque Hetruscis litteris mirifice illustravit; de eo Trithemius Cap. 622. "Philosophus, Rhetor et Poeta celeberrimus, qui humaniores disciplinas, post longa silentia mortuas, ab inferis revocavit ad superos, non minus sancta conversatione, quam scientia clarus emicuit." Quod verissimum Elogium pro secentis aliis sufficiat. Obiit Argus in Castro Patavini territorii 18. Julij, a. 1374. vid. Fabric. loc. cit. et quod ibi adducit.

Colucius Pierius, seu P. Colucius Pierius salubatus de Stignano, patria Florentinus, Urbani V. et Gregorii XI ab epistolis et Cancellarius Republicae Florentinae, cum Petrarica, Gasparino Bergomensis, Leon. Ariminus et Poggio inter litterarum instauratores celebratus, pluribus scriptis clarus, diem clausit Florentia a. 1406.

## Seitenstetten, Benediktinerstift, Cod. 19

Österreichische Akademie der Wissenschaften, Institut für Mittelalterforschung, Abteilung Schrift- und Buchwesen: [manuscripta.at](https://manuscripta.at) -  
Mittelalterliche Handschriften in österreichischen Bibliotheken

Permalink: [manuscripta.at/?ID=1723](https://manuscripta.at/?ID=1723)

Hill Museum & Manuscript Library, Saint John's University, Collegeville MN, USA - Online manuscript description:  
[OLIVER - Online manuscript description \(HMML\)](#)